

Masarykova univerzita

Fakulta

Filozofická fakulta

Obor řízení

Český jazyk

Uchazeč

PhDr. Martin Schacherl, Ph.D.

Pracoviště uchazeče

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta

Habilitační práce

Vybrané tendence stylu současných odborných textů

Složení komise

Předseda

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Členové

prof. PhDr. Petr Karlík, CSc.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

prof. PhDr. Juraj Vaňko, CSc.

Univerzita Konstantina Filozofa v Nitře

doc. Mgr. Bc. Vít Boček, Ph.D.

Akademie věd ČR

doc. PhDr. Eva Jandová, Ph.D.

Ostravská univerzita - emeritus

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Martin Schacherl absolvoval v r. 1997 magisterské studium učitelství českého jazyka a tělesné výchovy na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V letech 2000–2003 studoval v doktorském studijním programu Filologie obor český jazyk na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V r. 2001 zde získal titul PhDr a doktorské studium úspěšně ukončil doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce *Přívlastek a přirovnání v próze Julia Zeyera*. Aktivní přístup k dalšímu vzdělávání dokládají následně absolvovaná studia rozšiřující učitelství oborů, ale i úspěšná tzv. funkční studia školského managementu pro vedoucí pedagogické pracovníky. Habilitand pracoval nejprve jako učitel, později i ředitel na gymnáziu. Od roku 2006 se stal odborným asistentem na Katedře slovanských jazyků a literatur, Oddělení českého jazyka a literatury PF JU v Českých Budějovicích. V akademickém roce 2013–2014 vedl seminář Stylistika v pedagogické praxi na Ústavu českého jazyka FF MU v Brně.

Vědecké zaměření uchazeče je široké (viz publikační činnost). Vědeckovýzkumná činnost zahrnuje zejména: současnou českou stylistiku, teoretickou i aplikovanou (v jejímž rámci věnuje pozornost především odbornému a uměleckému stylu), naratologii, českou literaturu 19. století. Výjimečné je u uchazeče sepětí odborné činnosti s působením na střední i vysoké škole a orientace na aplikaci výstupů v praxi (např. vedení grantů, ve kterých projektový tým tvořila univerzita a jedna nebo několik základních či středních škol, editorství sborníků z různých konferencí atd.). Je rovněž akreditovaným lektorem organizací: Přátelé angažovaného učení (od roku 2004), Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (od roku 2005), Národního institutu pro další vzdělávání (od roku 2010) a Centra pro získávání výsledků ve vzdělávání (od roku 2012). Habilitand je členem České asociace slavistů (od roku 2006) a Literárněvědné společnosti při Akademii věd České republiky (od roku 2008).

Výsledky práce uchazeč publikoval v celkem patnácti článcích v recenzovaných odborných časopisech, zahraničních (*Jezik in slovstvo, Stil, Bohemystika, Stylistyka, Journal of Language and Cultural Education, Slavia Occidentalis*) i domácích (*Český jazyk a literatura, Linguistica Brunensia, Studie z aplikované lingvistiky, Opera Slavica*). Stati jsou zachyceny v databázích, dvanáct v databázích ERIH a ERIHplus, dvě v databázi SCOPUS, jedna v databázi Web of Science; studie jsou v cizím i českém jazyce. Vlastní kapitolou přispěl do pěti odborných knih, dalších jedenáct studií uveřejnil ve sbornících. Schacherl je autorem dvou samostatných monografií, *Zeyer vypravěč. Vybrané rysy stylu prozaických prací Julia Zeyera*, která je psaná česky a tvoří ji analýzy lingvistických, stylistických, literárně teoretických a literárně historických aspektů výstavby Zeyerova prozaického textu, a *Some tendencies in contemporary scientific texts – the changing style of present-day theoretical discourse written in Czech*, snažící se postihnout procesy jazykové diference současného českého odborného diskursu; je psána anglicky. Monografie byly několikrát recenzovány a citovány v českých i mezinárodních odborných časopisech. Doložených ohlasů na práci předkládá uchazeč více než čtyřicet, jednu pětinu z nich představují recenze. Ohlasy na konkrétní badatelskou činnost habilitanda vyšly v zahraničních odborných časopisech s výbornou reputací (např. 3x časopis zařazený do Scopus databáze).

Uchazeč je v souvislosti se svou vědeckovýzkumnou a pedagogickou činností zapojen také do mezinárodní spolupráce – absolvoval řadu odborných stáží v zahraničí (Německo, Anglie, Irsko, Belgie, Slovinsko, Slovensko), podílel se na několika mezinárodních (evropských) projektech jako člen projektového týmu i jako jeho hlavní řešitel (Comenius, Erasmus+, eTwinning+, Operační programy Výzkum, vývoj, vzdělávání, či Vzdělávání pro konkurenceschopnost), byl opakovaně vyzván k přednáškové činnosti na školách v zahraničí (Německo, Rakousko, Slovinsko, Slovensko, Rumunsko), pravidelně publikuje v cizím jazyce v domácích i zahraničních časopisech. Habilitand byl oceněn stříbrnou pamětní medailí Jihočeského kraje – za dlouhodobou aktivní činnost ve prospěch česko-rakouské přeshraniční spolupráce (2009) a cenou Brückenbauer za příkladnou práci v rámci česko-bavorských vztahů (2017) Centra Bavaria Bohemia (CeBB) v Schönsee.

Shrneme-li vědeckou činnost uchazeče, lze říci, že v primárním zaměření na jazykovou stylistiku úspěšně spojuje několik lingvistických disciplín s literární vědou, zejména s literární teorií, naratologií, literární historií. Nesporným přínosem habilitanda je rovněž jeho dlouhodobé propojování teorie a základního výzkumu s aplikovaným výzkumem a praxí na základní, střední a vysoké škole.

Závěr: Vědecká / umělecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Český jazyk.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

V současnosti vyučuje Martin Schacherl na Katedře slovanských jazyků a literatur, Oddělení českého jazyka PF JU v Českých Budějovicích, kde přednáší předměty mateřský jazyk – morfologie, syntax a stylistika, dále i morfologii, syntax a stylistiku pro cizince, úvod do studia literatury, literaturu 19. století a didaktiku českého jazyka. Vede bakalářské, magisterské i rigorózní práce. Počet jím vedených a již úspěšně obhájených prací se blíží devadesáti. Pokračuje také v dráze středoškolského učitele. Je autorem, eventuálně spoluautorem deseti učebnic a odborným garantem čtyř ročníků jedné z nepoužívanějších učebnicových řad pro základní školu a nižší stupeň víceletých gymnázií. Aktuálně působí také jako garant a koordinátor vzdělávacích programů zaměřených na rozvoj čtenářské a jazykové gramotnosti, české a zahraniční inspirace I – V Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Svou vysokou odbornou kvalifikaci a rozhled (v lingvistických, stylistických, literárně teoretických /naratologie/ a literárně historických aspektech výstavby konkrétních uměleckých textů) prokázal v přednášce pro odbornou veřejnost *Vybrané rysy stylu prózy Julia Zeyera – tradice versus současný lingvoliterární výzkum*, která proběhla 4. března 2020 na FF MU v rámci Jazykovědného sdružení České republiky, pobočka Brno.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Český jazyk.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

Práci posuzovali oponentka prof. PhDr. Marie Krčmová, CSc., z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, významná česká lingvistka (fonetika, fonologie, stylistika, sociolingvistika, jazyková kultura, teorie národního jazyka; emeritní profesor), dále oponentka doc. PhDr. Martina Šmejkalová, Ph.D., z Katedry českého jazyka Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (lingvistika, lingvodidaktika, bohemistika; vedoucí katedry českého jazyka PedF UK) a oponentka doc. PhDr. Marie Janečková, Ph.D., z Ústavu bohemistiky Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (lingvistika, bohemistika, slovtvorba, historická mluvnice češtiny, dialektologie).

Všechny tři posudky konstatují, že habilitační práce splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v daném oboru.

Prof. Krčmová konstatuje, že pro habilitanda je typické, že ve studiích preferuje přístup induktivní. Od pečlivé analýzy vybraných složek odborných textů včetně kvantifikace přistupuje k zobecnění, které potvrzuje nebo vyvrací to, co se o stylizaci odborných textů v zobecňujících pracích o stylistice říká, eventuálně tato tvrzení modifikuje. Za výslednou formulací kapitol je tedy mnoho přípravné práce. Tomu přispívá i to, že autor svá pozorování podle možnosti ověřuje u jednotlivých dokladů v reprezentativních materiálech, nespolehá se tedy na vlastní, byť kvalifikovaný odhad (...) Schacherl se chová ve studiích shrnutých do spisu velmi skromně, takže jen při znalosti podstaty zvolené metody (a osobnosti pisatele) můžeme ocenit množství heuristické práce, která za tím stojí (...) Bylo by snadné podávat ve vyjádření oponenta výčet toho, co mohl autor ještě udělat, ale to nemá smysl. Jazyk a styl jakéhokoli typu se buduje z jednotlivých prostředků a jejich spojování a žádný není zbytečný nebo méně důležitý než jiný, jde vždy o celek obracející se na jedné straně k představení tématu, na druhé straně k příjemci, ať už je věci znalý, nebo spíše laik. Oceňme to, co práce obsahuje: poctivý přístup k aktuálnímu tématu, pečlivou práci s materiálem a od něho odvozená střídavá zobecnění, pokoru před tématem a českým jazykem.

Doc. Šmejkalová uvádí, že habilitační práce se ústrojně vřazuje do současných stylistických bádání, které se věnují dynamickým proměnám stylu posledních období, resp. širěji i úvahám o proměnách komunikace vůbec (...) Téma je aktuální z hlediska definování vybraných charakteristik vědeckého diskursu (sféry odborné komunikace), a to především svým precizním a důkladným soustředěním na vybrané aspekty jazykové stránky teoretických vědeckých monografií, zejména jejich lexika (termíny, frazémy, tropy, apod.), výběrově syntaxe (...) Úroveň zpracování je velmi dobrá, práce se vyznačuje kultivovaným jazykem a striktně neutrálním odborným vyjadřováním (...) Je třeba vyslovit uznání nad množstvím a charakterem materiálu, které uchazeč pro svou habilitační práci zpracoval. Seznámila jsem se s většinou knih, jež recipoval, a konstatuji, že vykonal mnoho práce na aktuálním úseku stylistiky, a to prostřednictvím analýzy 5 000 stran odborného, často vysoce specializovaného a čtenářsky náročného textu. Ačkoli mám k habilitační práci některé připomínky, neměly by snižovat pracnost a důslednost provedených expertíz ani jejich přínos k důležitým otázkám stylistiky.

Doc. Janečková zdůrazňuje, že autor habilitační práce uvážlivě formuluje hypotézy a soudy o analyzovaných problémech, užívá metody umožňující všestranné hodnocení jevů. Jako obratný stylističtina dokáže mnohostranně pojednat o zkoumané problematice, o jejím řešení a vyvodit adekvátní závěry (...) Habilitační práce Martina Schacherla má podobu vědecké monografie obsahující mnohostranně nahlížený

výklad o aktuálních tendencích stylu projevujících se v současném českém odborném diskursu, a to v konfrontaci s názory lingvistů z posledních dvaceti až třiceti let. Autor popisuje a hodnotí vybrané jevy odborné stylizace se znalostí věci a konfrontuje svá zjištění s výsledky předchozích výzkumů. Seznam pramenů a odborné literatury vypovídá o jeho důkladné přípravě. Je zřejmé, že se zvoleným tématem zabýval dlouhodobě a cílevědomě. Jeho práce se snaží o komplexní pohled na problematiku odborné komunikace. Výsledky, k nimž dospěl na základě svého výzkumu, jsou přesvědčivé (...) Práce doplňuje a rozšiřuje charakteristiky funkčního stylu odborného na základě analýzy materiálu získaného z bohaté excerpcce různorodých odborných textů pěti vybraných vědeckých oborů. Pro současný český odborný diskurs je přínosná a snese srovnání s badatelským okolím zahraničním.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Český jazyk.

Výsledek tajného hlasování komise

Hlasování se uskutečnilo: elektronicky

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké / umělecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh **jmenovat uchazeče docentem** v oboru Český jazyk.

V Brně dne 10.11.2020

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc.

.....